

Motion om en arkitekturpolicy som främjar klassisk arkitektur

Motion av Gabriel Kroon m.fl. (alla SD)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Jan Valeskog

Sammanfattning av ärendet

Gabriel Kroon m.fl. (alla SD) föreslår i en motion väckt i kommunfullmäktige att det är viktigt att staden reflekterar en arkitektonisk mångfald som värnar historia och kulturarv, och att en mer harmonisk och tidlös stadsmiljö kan skapas genom att uppmuntra klassiska designprinciper och detaljer i nybyggnation och stadsmiljöutveckling.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och stadsbyggnadsnämnden.

Stadsledningskontoret konstaterar att Arkitekturpolicy för Stockholms stad är ett genomarbetat och bra kunskapsunderlag som väl kompletterar översiktsplanen och byggnadsordningen. Stadsledningskontoret anser inte att någon revidering i dagsläget behöver genomföras.

Stadsbyggnadsnämnden lyfter betydelsen av arkitektonisk mångfald och vikten av att värna vår historia och vårt kulturarv samt att ny bebyggelse ska integreras respektfullt i stadsmiljön.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Stockholms stads strategiska dokument för arkitektur bidrar med en gedigen kunskapsgrund och väl avvägda strategier som stöd för stadens utveckling, där översiktsplanen utgör ett ramverk som säkerställer att både nutida och historiska aspekter beaktas i stadsutformningen. Stockholms byggnadsordning syftar specifikt till att skapa en enhetlig förståelse för stadens historiska utveckling och de särdrag

som kännetecknar olika stadsdelar, liksom landskapets förutsättningar. Genom att belysa den komplexa uppbyggnaden av Stockholm och de kvaliteter som ger staden dess unika prägel, lyfter byggnadsordningen fram hur variationer i bebyggelse och landskap samverkar för att skapa en distinkt stadsbild. Denna mångfald är inte enbart ett resultat av historien utan en aktiv del av stadens identitet, och det är genom detta perspektiv som arkitekturpolicyn syftar till att forma framtida miljöer.

Arkitekturpolicyn är omfattande i sitt tillämpningsområde och innefattar utformning på flera nivåer, från övergripande stadsplanering och områdesutveckling ner till enskilda byggnader och detaljer. Policyns djupgående analyser av olika aspekter av arkitektur ger inte bara en grundläggande orientering utan erbjuder konkreta strategier och metoder, exempelvis i kapitlet "Lär av klassisk ordning", som kan användas oberoende av område, stil eller byggnadstyp. Detta holistiska synsätt säkerställer att nya miljöer inte bara uppförs i linje med rådande arkitektoniska uttryck utan också medvetet placerar bebyggelsen i en balanserad relation till omkringliggande element, såsom gaturummet eller naturen. Denna noggranna avvägning är avgörande för att skapa miljöer som harmonierar med stadens helhetsintryck.

Att förstå och värdera vad som format Stockholm över tid är en grundläggande aspekt av policyns intentioner, och ett mångsidigt perspektiv är därför avgörande i planeringen av nya miljöer. Stockholms arkitekturpolicy och byggnadsordning fungerar som kraftfulla verktyg för att säkra att nya byggnader, oavsett stil eller uttryck, är väl gestaltade och respektfullt integrerade i stadsbilden. Med sin tydliga koppling till både historiska och samtida aspekter ger dessa dokument ett ramverk som uppmuntrar en medveten komposition och en harmonisk balans mellan ny och befintlig arkitektur, vilket bidrar till att bevara och vidareutveckla Stockholms identitet.

Bilaga

Motion om en arkitekturpolicy som främjar klassisk arkitektur, dnr KS 2024/267-1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt föredragande borgarråds förslag.

Stockholm den 18 december 2024

Karin Wanngård
Kommunstyrelsens ordförande

Reservation av Gabriel Kroon (SD) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att bifalla motionen.
2. Därutöver anför följande:

Planen att bygga 140.000 nya bostäder i Stockholm fram till 2035 är i en takt som är jämförbar med miljonprogrammet. Denna stora utbyggnad vore ett lämpligt tillfälle att också försköna staden genom att bygga vackert. Istället planeras för fler sterila och enahanda områden där alla hus ser likadana ut. Denna möjlighet att läka de sår som skapats av citysanering och miljonprogrammets själlösa arkitektur håller på att försummas. Nämnden har i nuläget beslutat om mer än hälften av de bostäder som är målsättningen fram till 2035. En ny arkitekturpolicy skulle åtminstone kunna rädda den kvarvarande dryga tredjedelen från att få samma karaktär av själlös modernism som stadens arkitekter verkar anse att Stockholm behöver.

Ärendet

I en motion av Gabriel Kroon, Mats Johnsson och Anders Edin (alla SD) väckt i kommunfullmäktige anförs det att det är viktigt att staden reflekterar en arkitektonisk mångfald som värnar historia och kulturarv.

Motionärerna anser att en mer harmonisk och tidlös stadsmiljö kan skapas genom att uppmuntra klassiska designprinciper och detaljer i nybyggnation och stadsmiljöutveckling.

Motionärerna föreslår att stadsbyggnadsnämnden ges i uppdrag att revidera arkitekturpolicyn i syfte att särskilt främja klassiska byggstilar.

Remissammanställning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och stadsbyggnadsnämnden.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 6 november 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Kommunfullmäktiges budget anger att Stockholm ska byggas attraktivt, hållbart och tätt, och att utveckling ska ske utifrån kunskap och omsorg om befintliga värden och med hög kvalitet i byggande och gestaltning.

Stadsledningskontoret konstaterar att Stockholms arkitekturpolicy godkändes av kommunfullmäktige den 4 oktober 2021 (dnr KS 2021/735). Arkitekturpolicy syftar tillsammans med Stockholms Byggnadsordning till fördjupad kunskap till översiktsplanens avsnitt om de allmänna intressena Arkitektur och gestaltning och Kulturmiljö i en växande stad.

Byggnadsordningen syftar till en gemensam kunskapsgrund kring stadens historiska framväxt, stadsdelskaraktärer och landskapets förutsättningar. Arkitekturpolicyn innehåller fördjupningar kring olika aspekter av arkitektur, redogör för olika förhållningssätt och ger konkreta medskick och metoder.

Stadsledningskontoret anser att Arkitekturpolicy för Stockholms är ett genomarbetat och bra kunskapsunderlag som väl kompletterar översiktsplanen och byggnadsordningen med stöd och vägledning i planering och byggande som kan bidra till en långsiktigt hållbar och väl gestaltad stadsutveckling. Stadsledningskontoret anser inte att någon revidering i dagsläget behöver genomföras.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att Motion om en arkitekturpolicy som främjar klassisk arkitektur besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Stadsbyggnadsnämnden

Stadsbyggnadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 26 september 2024 följande.

Stadsbyggnadsnämnden beslutar att överlämna kontorets tjänsteutlåtande som svar på kommunstyrelsens remiss.

Stadsbyggnadsnämnden förklarar beslutet omedelbart justerat.

Reservation av Mats Johnsson (SD), se Reservationer m.m.

Stadsbyggnadskontorets tjänsteutlåtande daterat den 11 september 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsbyggnadskontoret delar synen om betydelsen av arkitektonisk mångfald och vikten av att värna vår historia och vårt kulturarv samt att ny bebyggelse ska integreras respektfullt i stadsmiljön.

Stadens strategiska dokument för arkitektur bidrar med kunskap, strategier och arbetssätt till stöd för stadens gestaltning med utgångspunkt i översiktsplanen. Stockholms byggnadsordning syftar till att skapa en gemensam kunskapsgrund kring stadens historiska framväxt, dess stadsdelskaraktärer och landskapets förutsättningar. Dokumentet förklarar också den komplexa uppbyggnaden av staden och de kvaliteter som ger staden dess särprägel. Mångfalden av bebyggelsekaraktärer tillsammans med landskapet är ett resultat av historien och bidrar till Stockholms unika identitet. Stockholms arkitekturpolicy berör utformning i alla skalor, från stadens och områdets skala till den enskilda byggnaden och dess detaljer. Dokumentet innehåller fördjupningar kring olika aspekter av arkitektur. Utöver att redogöra för olika förhållningssätt till byggande och stadsutveckling, ger den konkreta medskick och metoder bland annat i kapitlet ”lär av klassisk ordning”. Dessa kan användas oberoende av område, uttryck och stil.

Kännedom om vad som format staden och hur den utvecklats över tid är avgörande när vi planerar nya miljöer. Det krävs ett mångsidigt perspektiv och förståelse för de förutsättningar och proportioner som präglar helhetsintrycket på platsen. Häri ingår den övergripande stadsplanestrukturens måttsättning och hur bebyggelsen är placerad i relation till gaturummet eller den omgivande naturen. När arkitekturens uttryck och proportioner förändras över tid är det viktigt att i nya tillägg sträva efter en medveten komposition och balans.

Arkitekturpolicy och byggnadsordningen är kraftfulla verktyg som bidrar till att skapa förutsättningar för väl gestaltade och respektfullt integrerade byggnader, oavsett stil, med hänsyn tagen till staden som helhet och till specifika bebyggelsekaraktärer och egenskaper.

Reservationer m.m.

Stadsbyggnadsnämnden

Reservation av Mats Johnsson (SD)

Mats Johnsson (SD) föreslår att stadsbyggnadsnämnden beslutar att delvis instämma med motionen samt att därutöver anföra följande:

Planen att bygga 140.000 nya bostäder i Stockholm fram till 2035 är i en takt som är jämförbar med miljonprogrammet. Denna stora utbyggnad vore ett lämpligt tillfälle att också försköna staden genom att bygga vackert. Istället planeras för fler sterila och enahanda områden där alla hus ser likadana ut. Denna möjlighet att läka de sår som skapats av citysanering och miljonprogrammets själlösa arkitektur håller på att försummas. Nämnden har i nuläget beslutat om mer än hälften av de bostäder som är målsättningen fram till 2035. En ny arkitekturpolicy skulle åtminstone kunna rädda den kvarvarande dryga tredjedelen från att få samma karaktär av själlös modernism som stadens arkitekter verkar anse att Stockholm behöver.